

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

10 ноември 2016 година *

„Преюдициално запитване — Спешно преюдициално производство — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за арест — Рамково решение 2002/584/ПВР — Член 8, параграф 1, буква в) — Понятие „заповед за задържане“ — Самостоятелно понятие на правото на Съюза — Национална заповед за задържане, издадена от полицейска служба и потвърдена от прокурор за целите на наказателното преследване“

По дело C-453/16 PPU

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Rechtbank Amsterdam (Амстердамски първоинстанционен съд, Нидерландия) с акт от 16 август 2016 г., постъпил в Съда на същия ден, в рамките на производство за изпълнение на европейска заповед за арест, издадена срещу

Halil Ibrahim Özçelik,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: Т. von Danwitz, председател на състава, Е. Juhász, С. Vajda, К. Jürimäe (докладчик) и С. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: М. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: М. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 5 октомври 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за нидерландското правителство, от М. Bulterman, Н. Stergiou и В. Koopman, в качеството на представители,
- за германското правителство, от Т. Henze, М. Hellmann, J. Möller и R. Riegel, в качеството на представители,
- за унгарското правителство, от М. Tátrai, G. Koós и Z. Fehér, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от R. Troosters и S. Grünheid, в качеството на представители,

* Език на производството: нидерландски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 19 октомври 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24, наричано по-нататък „Рамковото решение“).
- 2 Запитването е отправено във връзка с изпълнението в Нидерландия на европейска заповед за арест, издадена от Veszprémi Járásbíróság (Районен съд Веспрем, Унгария) срещу г-н Halil Ibrahim Özçelik.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 5, 6, 8 и 10 от Рамковото решение гласят:

„(5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

(6) Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайтъгълния камък“ на съдебното сътрудничество.

[...]

(8) Решенията за привеждане в изпълнение на заповедите за арест трябва да бъдат предмет на достатъчен контрол, което означава, че съдебният орган на държавата членка, в която издирваното лице е задържано, следва да вземе решение за неговото предаване.

[...]

(10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на [доверие] между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване [от страна на някоя от държавите членки на]

принципите [...], посочени в член 6, параграф 1 от Договора за Европейския съюз, [констатирано] от Съвета съгласно член 7, параграф 1 от Договора с посочените в член 7, параграф 2 от него последици“.

- 4 Член 1 от Рамковото решение е озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“ и гласи:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване [от] друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

[...]“.

- 5 Членове 3, 4 и 4а от Рамковото решение определят случаите, при които не се допуска изпълнение, и случаите, при които може да бъде отказано изпълнение на европейска заповед за арест. Член 5 от Рамковото решение урежда гаранциите, предоставяни от издаващата държава членка в особени случаи.

- 6 Член 6 от Рамковото решение е озаглавен „Определяне на компетентните съдебни органи“ и гласи:

„1. Издаващият съдебен орган е съдебният орган на държавата членка, издала европейската заповед за арест, компетентен да я издаде съгласно правото на тази държава.

2. Изпълняващият съдебен орган е съдебният орган на изпълняващата държава членка, който е компетентен да изпълни европейската заповед за арест съгласно правото на тази държава.

3. Всяка държава членка следва да уведоми генералния секретариат на Съвета за компетентните съдебни органи според своето законодателство“.

- 7 Член 8 от Рамковото решение урежда съдържанието и формата на европейската заповед за арест. Параграф 1, буква в) от този член гласи:

„1. Европейската заповед за арест съдържа следната информация в съответствие с формуляра, включен в приложението:

[...]

в) доказателства за влязла в сила присъда, заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила, попадащ в обхвата на членове 1 и 2“.

Нидерландското право

- 8 Рамковото решение е транспонирано в нидерландското право с Overleveringswet (Закон за предаването). Член 1 от този закон гласи:

„За целите на този закон:

[...]

- b. „европейска заповед за арест“ е писменото решение на съдебен орган на държава — членка на Европейския съюз, за задържането и предаването на дадено лице от съдебния орган на друга държава членка;

[...]

- i. „издаващ съдебен орган“ е съдебният орган на държава — членка на Европейския съюз, компетентен по силата на националното право да издава европейски заповеди за арест;

[...]“.

- 9 Член 5 от Закона за предаването предвижда:

„Лицата се предават единствено на издаващите съдебни органи на други държави — членки на Европейския съюз, при спазване на разпоредбите на този закон и разпоредбите за прилагането му“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 10 На 21 юни 2016 г. Veszprémi Járásbíróság (Районен съд Веспрем) издава европейска заповед за ареста на турския гражданин г-н Halil Ibrahim Özçelik във връзка с образувано срещу него наказателно производство за извършването на две престъпления в Унгария.
- 11 Rechtbank Amsterdam (Амстердамски първоинстанционен съд, Нидерландия) е сезиран с искане за изпълнението на тази европейска заповед за арест. Тази юрисдикция отбелязва, че в буква б) от формуляра в приложението към Рамковото решение, която изисква да се посочи заповедта за задържане или съдебният акт със същата юридическа сила, въз основа на която или който е издадена европейската заповед за арест, е посочена „заповед за задържане № 19060/93/2014.bü, издадена от полицейското управление в Айка и потвърдена с постановление на прокурора в Айка на 14 юни 2016 г.“.
- 12 С искане за информация от 8 юли 2016 г. запитващата юрисдикция отправя въпроси до унгарските власти за ролята на прокуратурата в Унгария, и по-точно за независимостта ѝ от изпълнителната власт, както и за последиците от потвърждаването от прокурора на издаваните от полицейските служби заповеди за задържане.
- 13 На 14 юли 2016 г. унгарските власти изпращат отговора си, от който в частност личи, че прокуратурата е независима от изпълнителната власт и задачата ѝ е през цялата досъдебна фаза на наказателното производство да следи за законосъобразността на действията на полицията и за осигуряването на възможност за заподозрения да упражнява правата си. Унгарските власти също така посочват, че във връзка с тази задача прокуратурата може да изменя и отменя решенията, които служителите на полицията вземат като разследващи органи, ако намери, че те са незаконосъобразни или не отговарят на целите на разследването. Освен това унгарските

власти отбелязват, че прокурорът, който е потвърдил издадена от полицията национална заповед за задържане, може по-нататък да участва в съответното наказателно производство като представител на прокуратурата.

- 14 С оглед на тази информация запитващата юрисдикция изразява съмнения дали националната заповед за задържане, издадена от полицейска служба и след това потвърдена с акт на прокуратурата, може да бъде окачествена като „съдебен акт“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение.
- 15 При тези условия Rechtbank Amsterdam (Амстердамски първоинстанционен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Представява ли изразът „съдебен акт“ по член 8, [параграф 1, буква в)] от Рамково[то] решение [...] понятие на правото на Съюза, което трябва да получи самостоятелно и еднакво тълкуване?
 - 2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, какво означава това понятие?
 - 3) „Съдебен акт“ ли е разглежданото в случая потвърждаване от прокурор на издадената преди това от полицията национална заповед за задържане?“.

По спешното производство

- 16 Запитващата юрисдикция иска това преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство, предвидено в член 107 от Процедурния правилник на Съда.
- 17 Тя обосновава искането си с това, че в момента г-н Özçelik е лишен от свобода до действителното му предаване на унгарските власти.
- 18 На първо място, следва да се отбележи, че настоящото преюдициално запитване се отнася до тълкуването на Рамковото решение, което е акт от областите, посочени в част трета, дял V от Договора за функционирането на ЕС, относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Следователно запитването може да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство.
- 19 На второ място, съгласно практиката на Съда следва да се вземе предвид обстоятелството, че понастоящем заинтересованото лице в главното производство не е на свобода и че продължаването на срока на задържането му зависи от изхода на спора в главното производство (решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 24). Всъщност според информацията от запитващата юрисдикция на г-н Özçelik е наложена мярка задържане във връзка с изпълнението на издадената срещу него европейска заповед за арест.
- 20 При тези условия на 31 август 2016 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат четвърти състав на Съда решава да уважи искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на настоящото преюдициално запитване по реда на спешното преюдициално производство.

По преюдициалните въпроси

- 21 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение трябва да се тълкува в смисъл, че прокурорско потвърждение, като обсъжданото в главното производство, на национална заповед за задържане, издадена преди това от полицейска служба за целите на наказателното преследване, съставлява „съдебен акт“ по смисъла на тази разпоредба.
- 22 Член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение предвижда, че европейската заповед за арест трябва да съдържа информация за наличието на „влязла в сила присъда, заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила, попадащ в обхвата на членове 1 и 2“ от Рамковото решение. Тази информация трябва да се посочи в буква б) от формуляра, включен в приложението към Рамковото решение, която е озаглавена „Решение, въз основа на което е издадена заповедта“, и съдържа точка 1, съгласно която трябва да се посочи „[з]аповед за арест или съдебно решение със същия правен ефект“.
- 23 Следва да се припомни, че въведената с Рамковото решение система на европейската заповед за арест се основава на принципа на взаимно признаване, който пък почива на взаимното доверие между държавите членки, че съответните им национални правни системи са в състояние да осигурят равностойна и ефективна защита на основните права, признати на равнището на Съюза, и в частност в Хартата на основните права на Европейския съюз (вж. в този смисъл решение от 5 април 2016 г., *Aranyosi и Căldăraru*, C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 75—77).
- 24 В това отношение Съдът е постановил, че както принципът на взаимно доверие между държавите членки, така и принципът на взаимно признаване имат основно значение в правото на Съюза, тъй като позволяват създаването и поддържането на пространство без вътрешни граници. По-конкретно, принципът на взаимно доверие изисква, що се отнася по-специално до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, от всяка от тези държави да приеме, освен при изключителни обстоятелства, че всички други държави членки зачитат правото на Съюза, и по-специално признатите от него основни права (вж. в този смисъл становище 2/13 от 18 декември 2014 г., EU:C:2014:2454, т. 191).
- 25 В уредената от Рамковото решение област принципът за взаимно признаване, който, както следва по-специално от съображение 6 от Рамковото решение, е „крайъгълният камък“ на съдебното сътрудничество по наказателни дела, намира приложение в член 1, параграф 2 от Рамковото решение, съгласно който държавите членки по принцип са длъжни да изпълнят европейската заповед за арест (решение от 5 април 2016 г., *Aranyosi и Căldăraru*, C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 79 и цитираната съдебна практика).
- 26 Оттук следва, че изпълняващият съдебен орган няма право да откаже да изпълни такава заповед за арест, освен в изчерпателно изброените случаи, при които не се допуска изпълнение, предвидени в член 3 от Рамковото решение, или в изчерпателно изброените случаи, при които може да се откаже изпълнение, предвидени в членове 4 и 4а от Рамковото решение. Освен това за изпълнението на европейска заповед за арест не могат да се поставят други условия, освен изчерпателно уредените в член 5 от Рамковото решение (решение от 5 април 2016 г., *Aranyosi и Căldăraru*, C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 80 и цитираната съдебна практика).
- 27 Същевременно понятието „заповед за задържане“, съдържащо се в член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение, се отнася само до националната заповед за задържане, а тя трябва да се схваща като съдебен акт, отделен от европейската заповед за арест (вж. в този смисъл решение от 1 юни 2016 г., *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, т. 46 и 58).

- 28 В настоящия случай разглежданата в главното производство европейска заповед за арест е издадена от Veszprémi Járásbíróság (Районен съд Веспрем) и в нея е посочена национална заповед за задържане, издадена от унгарска полицейска служба и потвърдена от прокуратурата.
- 29 При тези условия следва да се приеме, че актът, с който прокуратурата е потвърдила издадената от съответната полицейска служба национална заповед за задържане, е основанието на разглежданата в главното производство европейска заповед за арест.
- 30 В това отношение сведенията, предоставени на Съда от унгарското правителство, сочат, че прокурорското потвърждение на издадената от полицейската служба заповед за задържане е правен акт, с който прокуратурата упражнява контрол и одобрява тази заповед за задържане. В резултат от това потвърждение, упоменато в европейската заповед за арест, прокуратурата се разглежда като отговаряща за издаването на националната заповед за задържане. Оттук следва, че за целите на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение е без значение обстоятелството, че националната заповед за задържане е издадена от полицейска служба, доколкото потвърждаването ѝ от прокуратурата позволява тази заповед за задържане да се разглежда като акт на прокуратурата, както отбелязва генералният адвокат в точка 35 от заключението си.
- 31 При това положение се поставя въпросът дали актът на прокуратурата попада в обхвата на понятието „съдебен акт“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение.
- 32 В това отношение в точки 33 и 38 от решение с днешна дата Poltorak (C-452/16 PPU) Съдът постановява, че в контекста на Рамковото решение, и в частност във връзка с член 6, параграф 1 от него, понятието „съдебен орган“ трябва да се разбира като обозначаващо органите, участващи в наказателното правораздаване в държавите членки, с изключение на полицейските служби.
- 33 Поради необходимостта да се осигури съгласуваност на тълкуването на различните разпоредби на Рамковото решение този тълкувателен извод по принцип би могъл да се отнесе и към член 8, параграф 1, буква в) от него. Затова последно споменатата разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „съдебен акт“ се отнася до актовете на органите, които участват в наказателното правораздаване в държавите членки, с изключение на полицейските служби.
- 34 Предвид тази констатация следва да се отбележи, че доколкото прокуратурата е орган, на който е възложено да участва в наказателното правораздаване в държава членка (вж. в този смисъл решение от 29 юни 2016 г., Kossowski, C-486/14, EU:2016:483, т. 39), актът на такъв орган трябва да се смята за „съдебен акт“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение.
- 35 Накрая, това тълкуване се налага и с оглед на целите на Рамковото решение. Същото има за цел чрез въвеждането на нова опростена и по-ефикасна процедура за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица да улесни и ускори съдебното сътрудничество, за да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки (решение от 5 април 2016 г., Aranyosi и Căldăraru, C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 76 и цитираната съдебна практика).
- 36 В това отношение, видно от данните, предоставени на Съда от унгарското правителство, прокурорското потвърждение на националната заповед за задържане дава сигурност на изпълняващия съдебен орган, че европейската заповед за арест се основава на акт, издаван под съдебен контрол. Ето защо подобно потвърждение гарантира високата степен на доверие между държавите членки, спомената в предходната точка от настоящото решение.

- 37 Оттук следва, че акт на прокуратурата като обсъждания в главното производство попада в обхвата на понятието „съдебен акт“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение.
- 38 По всички изложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение трябва да се тълкува в смисъл, че прокурорско потвърждение, като обсъжданото в главното производство, на национална заповед за задържане, издадена преди това от полицейска служба за целите на наказателното преследване, съставлява „съдебен акт“ по смисъла на тази разпоредба.

По съдебните разноси

- 39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че прокурорско потвърждение, като обсъжданото в главното производство, на национална заповед за задържане, издадена преди това от полицейска служба за целите на наказателното преследване, съставлява „съдебен акт“ по смисъла на тази разпоредба.

Подписи